

ΚΙΒΩΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΙΩΝ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ 31 - ΜΑΡΤΙΟΣ 2011

«Ψωροκώσταινα»

Είναι κι αυτή μιὰ ὄχι ἐπιτυχημένη ὀνομασία, πού εἶχαν δώσει στήν Ἑλλάδα. Πῶς, ὅμως, τῆς κόλλησαν αὐτό τό παρατσούκλι;

Στήν ἐποχή πού κυβερνοῦσε τήν Ἑλλάδα ὁ Καποδίστριας ζοῦσε στό Ναύπλιο μιὰ ζητιάνα (θλιβερῆς ἔμπνευσης), πού τήν ἔλεγαν Ψωροκώσταινα. Σέ μιὰ, λοιπόν, συνεδρίαση τῆς Συνέλευσης, κάποιος θέλοντας νά πεί γιά τή φτώχεια τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, τό παρομοίωσε μέ τήν πασίγνωστη ζητιάνα. Ἀπό τότε ἡ λέξη ἐπαναλήφθηκε σίς συζητήσεις καί τελικά ἐπικράτησε. Μόνο πού, ὅταν λέγεται τώρα δέν ἔννοεῖ τό Ἑλληνικό Δημοσίον, ἀλλά ὀλόκληρη τήν Ἑλλάδα.

Καί συγκεκριμένα ἡ ὅλη ἱστορία τῆς «Ψωροκώσταινας» (Εὐ. Δαδιώτης, «Αἰγαιοπελαγίκα» τεύχος 13) εἶναι ἡ ἔξῃς: «Δέν ἔχω τίποτα ἄλλο ἀπό αὐτό τό ἀσημένιο δαχτυλίδι κι αὐτό τό γρόσι. Αὐτά τά τιποτένια προσφέρω στό μαρτυρικό Μεσολόγγι», εἶπε περήφανη ἡ γριά πλύστρα Χατζηκώσταινα καί τά ἄφησε πάνω στό τραπέζι πού εἶχε στήσει στήν πλατεία τοῦ Ναυπλίου ἡ ἑρανική ἐπιτροπή, ἐκείνη τήν Κυριακή τοῦ 1826.

“Ὑστερα ἀπ’ αὐτή τήν ἀπρόσμενη χειρονομία, κάποιος ἀπό τό πλῆθος φώναξε: *«Γιά δεῖτε, ἡ πλύστρα ἢ “Ψωροκώσταινα” πρώτη πρόσφερε τόν ὀβολό τῆς»*.

Κι ἀμέσως τό φιλότιμον πῆρε κι ἔδωσε. Βροχή πέφταν πάνω στό τραπέζι λίρες, γρόσια κι ἀσημικά. Αὐτή ἦταν ἡ συνέχεια τῆς φτωχῆς προσφοράς τῆς πλύστρας Χατζηκώσταινας, πού ἀπό ἐκείνη τή στιγμή ἀπαθανάτισθηκε μέ τό παρατσούκλι «Ψωροκώσταινα». Καί τό παρανόμι αὐτό κόλλησε ἔπειτα στήν Ἑλλάδα.

Μ’ αὐτό χαρακτηρίζαν τήν οικονομική ἀθλιότητα τῆς μετεπαναστατικῆς Ἑλλάδας. Καί δέν ξεγράφηκε αὐτή ἡ λέξη ἀπό τό ἑλληνικό λεξιλόγιον. Ἀλλά, ποιά ἦταν ἡ «Ψωροκώσταινα»; Ἦταν ἡ κάποτε ἀρχόντισσα τῶν Κυδωνίων, τοῦ Αἰβαλίου, Πανωραία Χατζηκώστα, σύζυγος πάμπλουτου Αἰβαλιώτη ἔμπορου, πού φημιζότανε ὄχι μόνο γιά τά πλοῦτη τοῦ ἄντρα τῆς, μά καί γιά τά πολλά δικά τῆς κι ἀκόμα γιά τήν ὀμορφιά τῆς.

Ὅταν ἀργότερα οἱ Τούρκοι πυρπόλησαν τήν πολιτεία τοῦ Αἰβαλίου, καί ἔσφαξαν ἄντρες καί γυναικόπαιδα, ἀνάμεσα σ’ αὐτούς πού σώθηκαν ἦταν καί ἡ ἀρχόντισσα Πανωραία Χατζηκώστα, πού εἶδε νά σφάζουν οἱ Τούρκοι τόν ἄντρα τῆς καί τά παιδιά τῆς. Κατά καλή τῆς τύχη ἕνας ναύτης τῆ βοήθησε καί μαζί μέ ἄλλους τήν ἀνέβασε σ’ ἕνα καράβι πού ξεμπάρκαρε στά Ψαρά. Ἐκεῖ ἀναγνωρίστηκε ἀπό τόν ὀμοιοπαθῆ τῆς Βενιαμίν τό Λέσβιο, τήν προστατέψε καί τόν ἀκολούθησε στήν Πελοπόννησο. Στό Ναύπλιο ὁ Βενιαμίν παρέδιδε μαθήματα γιά νά ζήσει καί ἡ Πανωραία, γιά νά ζήσει, ἄρχισε νά ξενοπλένει· κι ἀργότερα, μέ σαλεμένα σχεδόν τά λογικά τῆς, ζητιάνευε στούς δρόμους τοῦ Ναυπλίου.

Ἐπειτα ἀπό τό περιστατικό τοῦ ἐράνου στό Ναύπλιο, ὅταν ἔφτασε ὁ Καποδίστριας στήν Ἑλλάδα, τή συμμαζέψε κι ὅταν ἴδρυσε τό ὄρφανοτροφεῖον, ἡ Πανωραία, πού τώρα ἔγινε γνωστή μέ τό παρανόμι «Ψωροκώσταινα», προσφέρθηκε νά πλένει τά ροῦχα τῶν ὀρφανῶν χωρίς καμιά πληρωμή.

**Ἀπό τό βιβλίο τοῦ Τάκη Νατσούλη
«Λέξεις καί φράσεις παροιμιώδεις»**

ΞΕΩΦΥΛΛΟ

Ὁ σημαιοφόρος τῆς χαρᾶς Μάριος παρελαύνει σέ σχολική παρέλαση.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ψωροκώσταινα.....	2
Οἱ νικητές τῆς ζωῆς.....	3
Ἅγιοι Τεσσαράκοντα Μάρτυρες	5
Δυό λόγια προσευχῆς ἐνώπιον τοῦ Ἐσταυρωμένου.....	7
Αἰκατερίνη Λασσάνη.....	8
Ἡ καρδιά τῆς Ν. Ὑόρκης χτυπάει γαλανόλευκα ...	12
Τό βάθος τῆς Ὁρθοδοξίας καί ἡ Λατ. Ἀμερική...	14
1821: Τό ἀγνοεῖτε ἢ «ἀγνοεῖται»;.....	16
Ἀρχιεπίσκοπος Γκουλάγκ.....	18
Στιγμιότυπα τῆς πίστεως τοῦ Γέρου τοῦ Μωρηᾶ....	20

Οί νικητές τῆς ζωῆς

Δέν πολέμησε στά πεδία τῶν μαχῶν, δέν παρασημοφορήθηκε γιά τή γενναιότητά του σέ ὦρα μάχης, δέν ἔκανε κάποια σπουδαία ἀνακάλυψη... καί ὅμως... ὅλοι στήν κωμόπολη τῶν Βασιλικῶν τόν θυμοῦνται καί τόν θαυμάζουν... καί ὅσοι δέν τόν γνώρισαν ἀπό κοντά καί μαθαίνουν ὅσα λέχθηκαν ἢ γράφθηκαν γιά αὐτόν, χωρίς δισταγμό τοῦ δίνουν τόν τίτλο τοῦ ... «*Νικητῆ τῆς Ζωῆς*».

Ἡ ἀναφορά μας στόν Μάριο Νάσιο, ἕνα δεκαεφτάχρονο παλικάρι πού κατάφερε νά συλλάβει μέσα στόν πόνο τό νόημα τῆς ζωῆς καί τῆς ἀληθινῆς χαρᾶς. Μέ τή γέννησή του ὁ Μάριος ἦταν ὅπως ὅλα τά ἄλλα παιδιά, δυνατό, ὑγιές... τίποτε δέν προμήνυε τό τί θά ἐπακολουθοῦσε, μέχρι πού ὁ Μάριος ἔκλεισε τά ἑπτὰ του χρόνια... Τό παιδί ἄρχισε νά ἀδυνατεῖ πλήρως στό κανονικό βάδισμα, στήν ἰσορροπία τοῦ σώματος καί σέ κάθε ἄλλη κινητική δραστηριότητα. Ὁ Μάριος ὀδηγεῖται στό νοσοκομεῖο καί ἡ διάγνωση ἦταν σαφής: μυϊκή δυστροφία Duchenne, εἶπαν οἱ γιατροί καί μέ πρόγνωση κακή. Σταδιακά τό παιδί θά σταματήσει νά περπατᾷ. Μετά θά ἐπηρεαστοῦν τά χέρια, τά μάτια καί τέλος ἡ καρδιά. Αὐτή θά ἐξασθενήσει τόσο, ὥστε κάποια λύπη ἢ χαρά πού θά προκαλέσει τό ἔντονο χτύπημά της, θά φέρει τό θάνατο.

Ἔτσι ὁ μικρός Μάριος ἀναλαμβάνει ἕναν ἀγῶνα, γίνεται ἀπό πολύ νωρίς ἕνας ἀγωνιστής τῆς ζωῆς. Πονᾷ, δυσκολεύεται... ὅμως δέν παραιτεῖται. Καθλώνεται

στό ἀναπηρικό καροτσάκι, ὅμως ἡ ζωή του εἶναι ὠραία. Ὁ ἴδιος ἀναφέρει συχνά: «*Εἶμαι πάρα πολύ καλά. Δέν μοῦ λείπει τίποτε*», «*εἶμαι πλήρης*». Μόνο γιά δύο λόγους, ὅπως ὁ ἴδιος ὁμολόγησε, θά ἤθελε νά στέκεται στά πόδια του: «*ὁ ἕνας λόγος εἶναι γιά νά σηκῶνομαι ὄρθιος, ὅταν περναῖ ὁ ἱερέας μέ τό ἱερό Εὐαγγέλιο καί μέ τά Τίμια Δῶρα. Καί ὁ ἄλλος εἶναι γιά νά σηκῶνομαι ὄρθιος, ὅταν ἀνεβαίνει ἡ σημαία*».

Δίνει κουράγιο στήν πονεμένη μανούλα του «*μαμά, δέν ἀξίζει νά στεναχωριέσαι γιά αὐτή τή ζωή. Ἐμεῖς γιά τήν ἄλλη ζωή πρέπει νά στεναχωριόμαστε.*

Δέν θέλω νά στεναχωριέσαι καί νά κλαῖς», «*ὅπως ὁ Θεοῦλης τρέφει τά πουλάκια, ἔτσι καί ἐμᾶς θά μᾶς φροντίσει*» καί ἄλλοτε ἔλεγε: «*Γέλα, μανούλα μου, γέλα. Κοίτα, νά, ὁ Μάριος σοῦ γελάει...*».

Ἀλήθεια, ἀπό πού ἀντλοῦσε αὐτό τό παιδί τόση δύναμη ψυχῆς; Πῶς διατηροῦνταν πάντοτε τό χαμόγελό του στό χεῖλη; Ὁ Μάριος ἦταν παιδί τοῦ Θεοῦ. Ἡ πίστη του ἦταν βαθιά ριζωμένη μέσα στήν ψυχή του. Μιά πίστη ὄχι θεωρητική, ἀλλά πρακτική. Ἐνιωθε πολύ ἔντονα τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ καί ἡ αἴσθησή αὐτή τοῦ ἔδινε τήν πληρότητα τῆς ὑπαρξῆς του. «*Μανούλα, μᾶς ἀγαπάει ὁ Θεός*», ἔλεγε συχνά στή μητέρα του, «*μᾶς δίνει βέβαια δυσκολίες, ἀλλά καί μᾶς βοηθᾷ. Καί δύναμη μᾶς δίνει νά τά ξεπεράσουμε*».

Καί πραγματικά ὁ Μάριος κατάφερε νά ἀξιοποιήσει κατὰ τόν καλύτερο δυνα-

τό τρόπο τὰ δεκαεφτά του χρόνια, γιατί τόσο έζησε. Άριστος μαθητής. Κρατᾶ τὴν ἑλληνική σημαία στὴν παρέλαση τοῦ σχολείου του, προσαρμοσμένη στό ἀναπηρικό του καροτσάκι. Συμμετέχει στίς γιορτές τοῦ σχολείου μέ τὴν ἀπαγγελία ποιημάτων. Οἱ καθηγητές καί οἱ συμμαθητές του μιλοῦν μέ θαυμασμό γιά τό ἦθος του. Ἡ σεμνότητα καί ἡ ταπεινοφροσύνη τόν διέκριναν. Ἡ θέληση, ἡ τόλμη καί τό θάρρος του διδασκαν κάθε μέρα ὅσους τόν συναναστρέφονταν. Ἄπορουν οἱ συμμαθητές του ποῦ ἔβρισκε τόση δύναμη ψυχῆς. Ἀναμφίβολα στὴν πίστη του στό Θεό. Αὐτή τόν ἐνθάρρυνε, αὐτή ἀπέτρεπε κάθε ἀπογοήτευση καί τόν κρατοῦσε σέ κατάσταση αἰσιοδοξίας καί χαρᾶς. Αὐτή τὴν ψυχική δύναμη τὴν μετέδιδε καί στοὺς ἄλλους καί ἔτσι ὁ Μάριος εἶναι ἀπό ὄλους ἀγαπητός. Δάσκαλοι καί μαθητές ὁμολογοῦν πόσο πολύ τούς βοήθησε τό παράδειγμά του.

Ὁ Μάριος ζοῦσε μέσα στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἀναγνώριζε ὅμως καί τὴν ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων καί ἦταν πάντοτε εὐγνώμων σέ ὄλους ὅσους τοῦ ἔδειχναν τὴν ἐλάχιστη βοήθεια καί ἀγάπη. Στούς δασκάλους καί καθηγητές του, στοὺς συγχωριανούς του, στοὺς συμμαθητές του καί κυρίως στή μητέρα του. Αὐτή τὴν ἀφανή ἥρωίδα πού στάθηκε δίπλα στό Μάριο μέ τόση στοργή... Ἀνέπνεε κυριολεκτικά στή λέξη «εὐχαριστῶ». Ἔτσι ἔνωθε χαρούμενος. Ἔνωθε πλούσιος. Τὴν κάθε μέρα τὴν ἀπολάμβανε σάν ἓνα μεγάλο θησαυρό...

Ἡ μεγαλύτερή του ἀπόλαυση ὅμως, ἦταν ἡ συμμετοχή του στή Θεία Λειτουργία. Ἡ ἀρρώστια του δέν ἔγινε ποτέ πρόφαση ἀπουσίας ἀπό αὐτή. «Δέν μπορῶ νά καταλάβω, πῶς δέν πηγαίνουν

στὴν ἐκκλησία», ἔλεγε μέ ἀπορία ὁ Μάριος. Κοινωνοῦσε κάθε Κυριακή. Καί κοινωνοῦσε μέ ἐπίγνωση καί πόθο.

Ὁ Μάριος συμμετεῖχε σέ χριστιανική κατασκήνωση καί μετέδιδε σέ ὄλους τὴν χαρά καί τὴν πληρότητα πού ὁ ἴδιος γεύοταν.

Μέχρι τὴν τελευταία του στιγμή, στό νοσοκομεῖο, ὁ Μάριος ἀπαντοῦσε χαμογελαστός «εἶμαι πολύ καλά!» 25 Νοεμβρίου 2003 ὁ Μάριος πέταξε στὴν ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ. Ὁ οὐρανός ἀνοιξε τίς πύλες του γιά νά δεχθεῖ τόν ἄγγελό του. «Πηγες ἐκεῖ πού πάντα ἤθελες», «πήγες ἐκεῖ πού σοῦ ἄξιζε», τονίζουν δύο φίλοι του. Κατά τὴ διάρκεια τῆς ἐπικήδειας ἀκολουθίας ὄλοι ὅσοι μίλησαν, καθηγητές, συμμαθητές τόνισαν τὴν δύναμη τῆς ψυχῆς του...

Ὁ δέ πνευματικός του π. Γερβάσιος ἀνέφερε ὅτι ἡ ζωὴ του ἦταν ἀγγελική... Ὡστόσο ἡ θλίψη ὄλων εἶχε τό χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ. Εἶχε τό χρῶμα τῆς ἀναστάσιμης χαρᾶς. «Ἀδελφοί, Χριστός ἀνέστη, ἄς ψάλλουμε» ἀκούγεται ἡ φωνὴ τοῦ πνευματικοῦ του. Καί «Χριστός ἀνέστη» ὄλοι ψάλλουν.

Ὁ μικρὸς Μάριος ἔφυγε ἀπό κοντά μας, ὅμως μᾶς ἄφησε ἓνα ζωντανό παράδειγμα πίστεως καί ἀγωνιστικότητας. Μᾶς διδάσκει ἀκόμη καί σήμερα τό θάρρος πού χρειάζεται νά ἔχουμε καί τὴν ἐλπίδα ὅτι δέν εἴμαστε μόνοι. Ὅποια δυσκολία ἢ ἀντιξοότητα σέ αὐτὴ τὴ ζωὴ, μαζί μέ τό Χριστό μποροῦμε νά τὴν ἀντιμετωπίσουμε καί νά ἀναδειχθοῦμε καί ἐμεῖς, ὅπως καί ὁ Μάριος, νικητές τῆς ζωῆς.

Μ.Ε.

*Τὸ ἄρθρο βασίζεται στό βιβλίο
Α. Ματανόγλου «Μάριος, ὁ λαβωμένος
σημαιοφόρος τῆς χαρᾶς».*

ΑΓΙΟΙ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ ΜΑΡΤΥΡΕΣ

(9 ΜΑΡΤΙΟΥ)

Λίμνη Σεβαστείας 323 μ.Χ. Ύψόμετρο 90μ. μέ θερμοκρασία -20C. Στή μέση τῆς λίμνης 40 γενναῖα παλληκάρια τοῦ Χριστοῦ, γυμνοί ἀπό τούς χιτῶνες τους καί ἀπό τόν παλαιό ἄνθρωπο τῆς ἁμαρτίας πού σαγηνεύεται ἀπό τόν ψεύτη ὄφη, δοξάζουν τόν Κύριο σάν τούς τρεῖς παῖδες στήν κάμινο, μόνο πού τώρα ἔχουν νά ἀντιμετωπίσουν τό τσουχτερό κρύο. *«Εἶμαστε Χριστιανοί». «Ὡ μακάριαι γλῶσσαι, πού ἀφήκατε ἐκεῖνη τήν ἱεράν ὁμολογίαν τήν ὁποῖαν ὁ ἄερας μὲν πού τήν ἐδέχθη ἠγιάσθη, οἱ ἄγγελοι δέ πού τήν ἤκουσαν τήν ἐπεκρότησαν, ὁ διάβολος μαζί μέ τά δαιμόνια ἐπληρώθη, ὁ δέ Κύριος τήν κατέγραψεν εἰς τούς οὐρανοὺς»* (Μ. Βασίλειος).

Ἐπί Λικινίου ὁμολόγησαν οἱ ἅγιοι Σαράντα τήν πίστη τους κι ἀφοῦ τούς χτύπησαν μέ πέτρες στά πρόσωπα καί στό στόμα, τούς ἔριξαν στήν παγωμένη λίμνη νά ἀργοπεθάνουν. Ἐκεῖ, στό ψῦχος τῆς λίμνης ὑπομένουν καρτερικά ὅλη νύχτα μισολιπόθυμοι, ἐνῶ τό αἷμα τους πῆζει καί γίνεται μαυροκίτρινο, τά δόντια κτυποῦν ἀκατάπαυστα, τά ἄκρα καίγονται σάν ἀπό φωτιά, καθῶς δυνατοί πόνοι τούς διαπερνοῦν τό κορμί. Καί δέν φτάνει μόνο αὐτό. Γύρω ἀπό τήν λίμνη ὑπάρχουν φωτιές καί ζεστασιά, τραπέζια μέ κάθε λογῆς καλούδια, ἐνῶ ἀδιάφοροι οἱ φύλακες ζεσταίνονται καί χασκογελοῦν.

Τί ἄνθρωποι εἶναι αὐτοί οἱ εἰδωλολάτρες; Πῶς μπόρεσαν καί σκέφτηκαν αὐτό τό ἀπάνθρωπο κι ἀποτρόπαιο βασανιστήριο; Γιατί τόσο μίσος; Ἔτσι ἐπιβεβαιώνεται πῶς τά εἶδωλα πού

προσκυνοῦν εἶναι γεμάτα δαίμονες. Μά πῶς εἶναι δυνατόν νά ξεγελοῦν νεανικές καρδιές, προβάλλοντας τήν τέχνη καί τόν φιλοπατριωτισμό καί νά ὑπάρχει ἀναγέννηση τοῦ νεοειδωλολατρισμοῦ ἀκόμη καί σήμερα;

Μά ποιά εἶναι αὐτά τά θαρραλέα παλληκάρια πού φωνάζουν μέσ στό κρύο; Δριμύς ὁ χειμῶν, ἀλλά γλυκύς ὁ παράδεισος. Κυρίων, Κάνδιδος, Δόμνας, Εὐτύχιος, Σεβηριανός, Κύριλλος, Θεόδουλος, Βιβιανός, Ἀγγίας, Ἡσύχιος, Εὐνοϊκος, Μελίτων, Ἡλιάδης, Ἀλέξανδρος, Σακερδῶν, Οὐάλης, Πρίσκος, Χουδίων, Ἡράκλειος, Ἐκδίκιος, Ἰωάννης, Φιλοκλήμων, Φλάβιος, Ξανθίας, Οὐαλέριος, Νικόλαος, Ἀθανάσιος, Θεόφιλος, Λυσίμαχος, Γαῖος, Κλαύδιος, Σμάραγδος, Σισίνιος, Ἀέτιος, Ἀκάκιος, Δομετιανός, Γοργόνιος, Ἀγλαίος, Εὐτυχής, Ἡλίας, Γοργίνιος (ἄλλος).

Τό κρύο εἶναι ἀνυπόφορο, ἡ καρδιά μειώνει τούς χτύπους της κι οἱ χριστιανοί μάρτυρες ἐμψυχώνουν ὁ ἕνας τόν ἄλλον. «Ἄς κατακαοῦν τά πόδια μας διά νά χορεύουν διαρκῶς μαζί μέ τούς ἀγγέλους, ἄς ἀποκοποῦν τά χέρια διά νά ἔχουν παρρησία νά ὑψῶνται πρὸς τόν Δεσπότη. Πόσοι ἀπό τούς στρατιῶτες μας δέν ἔπεσαν εἰς τήν μάχην μέ τό νά τηροῦν τήν πίστη εἰς τόν φθαρτό βασιλέα; Ἡμεῖς δέ διά τήν πίστιν εἰς τόν ἀληθινόν βασιλιά δέν θά χαρίσωμεν τήν ζωὴ αὐτήν; Ἄς μὴν ξεστρατήσωμεν, ὦ στρατιῶται, ἄς μὴν δώσωμεν τά νῶτα μας εἰς τόν διάβολον. Σάρκες εἶναι, ἄς

Συνέχεια στή σελ. 7

Τό μαρτύριο τῶν ἁγίων Σαράντα μαρτύρων.

μήν λυπηθούμεν. Ἄς πεθάνωμεν γιά νά ζήσουμε» (Μ. Βασίλειος, ἔργα 7).

Ὡστόσο ἕνας στρατιώτης δέν ἄντεξε τό κρύο καί τόν πόνο κι ἔτρεξε στήν φωτιά νά ζεσταθεῖ, ἀλλά εὐθύς ἀπέθανε. Πιά τόσο λίγο ὁ καημένος ὁ στρατιώτης ἔχασε τόν παράδεισο, γιατί νά, οἱ ἄγγελοι κατεβαίνουν μέ 40 στεφάνια νά τιμήσουν τούς μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ, μά τό ἕνα στεφάνι περισσεύει... Τότε ὁ φύλακας Ἀγλάιος βλέποντας τό ὑπερκόσμιο αὐτό θέαμα, ἄδραξε τήν εὐκαιρία καί φωνάζοντας «χριστιανός εἶμαι κι ἐγώ» μπήκε στή λίμνη μέ τούς ἁγίους.

Τήν ἄλλη μέρα τό πρωῖ, 9 Μαρτίου, οἱ φρουροί, ἀφοῦ συνέτριψαν τά ὄστᾶ, πετοῦσαν τούς μάρτυρες σέ μιᾶ ἄμαξα, ἕναν ὅμως πιό γερό τόν ἄφησαν μήπως ζήσει. Τότε ἡ πιστή μητέρα του φοβούμενη μήπως χάσει ὁ γιός της τόν πα-

ράδεισο, πήγε ἡ ἴδια καί τόν μετέφερε στήν ἄμαξα! Χαῖρε κι ἐσύ, ἁγία μητέρα, πού ἤξερες πραγματικά τό ὄφελος τοῦ παιδιοῦ σου. Γίνε πρότυπο στίς σημερινές μητέρες πού ὄχι μόνο δέν στέλνουν τά παιδιά τους στήν ἐκκλησία καί στό κατηχητικό, ἀλλά τά ἀπομακρύνουν κι ἀπό αὐτά ὡς χάσιμο χρόνου ἀπό τήν μόρφωση καί τήν διασκέδασή τους.

Εἶμαι Χριστιανός! Δέν φοβᾶμαι νά τό ὁμολογήσω. Ἅγιοι Τεσσαράκοντα, πρεσβεύσατε νά μείνω σταθερός στήν πίστη, ὄχι στίς ἀπειλές τοῦ ἡγεμόνα, ἀλλά στίς εἰρωνεῖες τῶν συμμαθητῶν μου, στά χλευάσματα τῶν δασκάλων μου, στόν ὠχαδερφισμό τῶν συγγενῶν μου. Κάντε με νά ντρέπομαι μόνο ὅταν ἀπομακρύνομαι ἀπό τό Θεό καί τίς ἐντολές Του.

Εἶμαι κι ἐγώ Χριστιανός!

Π.Ε.

Δυό λόγια προσευχῆς ἐνώπιον τοῦ ἑσταυρωμένου

Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ καί Δέσποτα τῆς ζωῆς μας.

Δέν ὑπάρχουν λόγια μέ τά ὁποῖα νά μπορέσουμε νά Σέ ἐυχαριστήσουμε. Εἶμαστε τόσο μά τόσο μικροί καί ἄμναλοι. Πόσα ἡ ἀγαθοσύνη Σου δέν ἔχει κάνει γιά μᾶς. Καί τόν ἴδιο τόν Ἐαυτό Σου δέν ἐδίστασες νά τόν δώσεις.

Ὁ Δεσπότης... θυσιάζεσαι, γιά τόν δοῦλο.

Ἀλλά καί ἀφοῦ προσεφέρθηκες, δέν ἔμεινες ἐκεῖ. Ἀλλά κάθε στιγμή συνεχίζεις νά μᾶς καταδιώκεις μέ τό ἔλεός Σου. Ἡ μέριμνά Σου εἶναι ἡ ἐπιστροφή μας κοντά Σου. Ἡ μόνη σου ἐργασία, ἡ ἐργασία γιά τή σωτηρία μας. Πόσο, Κύριε νοιάζεσαι γιά μᾶς τούς ἀναξίους!! Παρ' ὅλο πού βλέπεις τήν ἀχαριστία μας καθημερινά νά Σέ σταυρώνει.

Δῶρο μέγα, εὐεργεσία, εἶναι ἡ Θυσία Σου.

Ἐμεῖς ὅμως παρ' ὅλο πού τό γνωρίζουμε, τό πετᾶμε καί τό ποδοπατοῦμε λέγοντάς Σου ὅτι δέν σέ θέλουμε Κύριε, δέν θέλουμε τήν ἐλευθερία μας.

Νά ξέραμε... ὅτι ὀφειλέτες εἶμαστε καί ὅτι τόσα πολλά ὀφείλουμε. Πού τό ἐλάχιστο πού πρέπει νά κάνουμε εἶναι νά δεχθοῦμε τό Δῶρο. Ἀλλά, ἀλλοίμονο... πόσο τυφλωμένοι μπορεῖ νά εἶμαστε, ὥστε τό Δῶρο δέν τό δεχόμαστε καί Σοῦ λέμε:

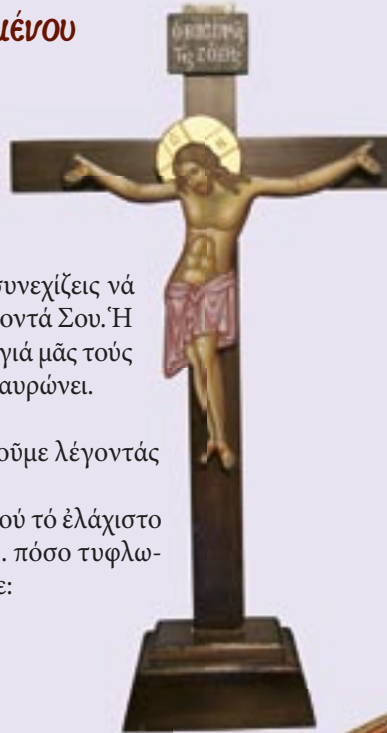
«Κράτησέ το. Δέν τό θέλουμε οὔτε τό Δῶρο Σου, οὔτε Ἐσένα»

Κι ἐνῶ Ἐσύ ποθεῖς τήν ἔνωση μαζί Σου.....!!!!

Ἐλέησέ μας Χριστέ...

Πιά νά Σέ ποθήσουμε...

Ἀναζητητής Θεοῦ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΛΑΣΣΑΝΗ

Ἡ μάνα τοῦ καημοῦ καί τῆς θυσίας

«Εἶχες ἀστέρια ὀλόλαμπρα στὸν οὐρανό σου κι ἄλλα
μά ἐκεῖνα πού δέν ἔλαμπαν ἦταν τὰ πιό μεγάλα...»¹

Στά βιβλία βρίσκεις μόνο τὰ ὀνόματα τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς Ἐθνεγεροῖας τοῦ 1821. Αὐτά πού δέ βρίσκεις εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν ἀφανῶν, τὰ ὁποῖα μαζί μέ τὰ πρῶτα, τὰ ἔδωσαν ὅλα γιά τήν πατρίδα, ἀκόμα καί τή ζωή τους. Ὅλοι αὐτοί, ἐπώνυμοι κι ἀνώνυμοι, ἀστέρια ὀλόλαμπρα τοῦ μεγάλου Ξεσηκωμοῦ, ἔκαμαν τό Φραγκίσκο Σκοῦφο νά γράψει: «Μίλησε καί σύ, ὦ Οὐρανέ! Εἶπέ καί ἐσύ μέ ἀκτινοβόλο γλώσσα τῆς χριστωνύμου Ἑλλάδος τέξ δόξης... ἄν ὁ ἔωσφόρος σέ ἔγδυσε ἀπό τούς ἀγγέλους, τό Ἑλληνικόν γένος τόσους καί τόσους ἀγίους σοῦ ἔδωσε, ὅπου δέν φαίνεσαι πλέον οὐρανός, ἀμή, χωρίς καμμίαν ὑπερβολήν, ὅλος φαίνεσαι μία Ἑλλάδα!».²

Ἐνα τέτοιο ἀστέρι, πού ἔλαμψε τὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς, ἦταν καί ἡ Κοζανίτισσα, Αἰκατερίνη Λασσάνη, ἡ μάνα τοῦ φιλικοῦ, τοῦ πολεμιστῆ, τοῦ λόγιου, Γεωργίου Λασσάνη. Ἦταν κόρη τοῦ παπαῦ, Γιάννη Χατζηκλήμη. Δώδεκα χρόνια εἶχαν περάσει, ἀφότου παντρεύτηκαν οἱ γονεῖς της καί δέν εἶχαν ἀκόμα ἀποκτήσει παιδί. Δέν ἔχαναν ὅμως τίς ἐλπίδες τους. Πίστευαν πῶς μιά μέρα ὁ Θεός θά τούς σπλαχιζόταν καί θά τούς χάριζε τό παιδί, πού τόσο πολύ ποθοῦσαν. Κι ἐπειδή ἡ μέρα αὐτή

ἀργοῦσε, υἱοθέτησαν τό γιό ἑνός φτωχοῦ ἱερέα, τόν Πρασινοκικόλα, τό μετέπειτα πρωτοπαλίκαρο τοῦ Νικοτσάρα. Ὑστερα ἀπό ἕνα χρόνο, τό 1777, ὁ Θεός τούς χάρισε ἕνα χαριτωμένο κορίτσι, τήν Αἰκατερίνη. Καί τὰ ἀνάθρεψαν καί τὰ δυό παιδιά, μέ ἀγάπη καί στοργή, σάν γνήσια ἀδέρφια, «τῆν κόρη στό νοικοκυριό, τό γιό στά ὄπλα».³

Ἦταν πολύ ὁμορφή ἡ Αἰκατερίνη. Κι ἦταν τότε, μόλις δεκάξι χρονῶν. Κι αὐτό τό ἤξεραν οἱ ἄνθρωποι τοῦ Ἄλη-Πασᾶ, πού ἔψαχναν νά τή βροῦν, γιά νά τήν πᾶνε δῶρο στό χαρέμι του. Μόλις τό ἔμαθε ὁ πατέρας της, τήν ἀρραβώνισε μέ τόν ἔμπορο, Γιάννη Λάσκο, γόνου ἀρχοντικῆς οἰκογένειας. Γρήγορα ὀρίστηκαν καί τὰ στέφανα, γιατί ἄγραφος νόμος ἀπέκλειε τίς παντρεμένες ἀπό τὰ τούρκικα χαρέμια.

Τή μέρα τοῦ γάμου διάλεξαν οἱ ὄχτροί, «μέ μπουγιουρντί τ' Ἄλη-Πασᾶ, τή

νύφη νά ἀρπάξουν καί εἰς τό αἰσχρόν χαρέμι του νά τήν ἐνταφιάσουν».⁴ Στό σπίτι της, λίγο πρὶν τὰ στεφανώματα, γινόταν χαλασμός, ἀπό τὰ λαλούμενα, τὰ τραγούδια καί τούς χορούς. Ἐάφνου, «...λαληταί, τραγουδισταί βουβαίνονται ἀμέσως/, σκορπιζονται οἱ συμπέθεροι, ἐπάνω κάτω τρέχουν/. Τί εἶναι; Τί συνέβηκε; Καθένας

1. Στρατήγη Γεωργίου: Ἀπό τό ποίημα «Ο ΜΑΤΡΟΖΟΣ»

2. Τσιρόπουλου Ε. Κώστα, Ἐθνος Ἅγιον, τόμ. «ΤΟ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ», Ἔκδ. ΕΥΘΥΝΗ, 1987, σελ. 205.

3. Νάνου Λαζάρου, Γεώργιος Λασσάνης, Ἔκδ. ΙΝ.ΒΑ, Κοζάνη 2000, σελ. 11.

4. Γερούκη Γ. Γρηγορίου, Ἄπαντα Γεωργίου Λασσάνη, Θε/νίκη 1973, σελ. 14.

έρωτάει»/...⁵ Τότες, φωνή τρανή άκούστηκε, από τό Ζατζηκλήμη: « Τήν πολεμίστραν πιάσατε σφαλίσσατε τάς θύρας! Καί όποιος είναι άξιός άς πάρη τό ντουφέκι!».⁶

Ή Αικατερίνη Λασσάνη κινδύνευε. Τότε ό δεκαεξάχρονος άδελφός της, Πρασινονικόλας, μέ «τά χρυσοκάπνισσα πιστόλια εις τήν μέσην»⁷, βγήκε στήν άγορά κι όταν είδε τούς δύο Τούρκους, μέ τόν Κοτζαμπάση, ν' άνηφορίζουν κατά τό σπίτι τους, «τό έργον ν' άποσώσουν»⁸, καιρό δέν έχασε, στό μέτωπο τόν ένα, μέσ στήν καρδιά τόν άλλο, βόλι θανατερό τούς έριξε. Κι άμέσως, μέ βιάση, πίσω γύρισε. «Τό γάμο τελειώσατε, γονείς μου, τήν ευχή σας» τούς ειπέ, κι άρπάζοντας τό καριοφίλι, «σάν άετός επέταξε στόν Όλυμπο επάνω»⁹, κλέφτης, γιά νά γενεϊ, κοντά στό Νικοτσάρα.

Ό γάμος συνεχίστηκε. Πάνω στό χρόνο, δηλαδή τό έτος 1793, ή ευτυχία τής Αικατερίνης συμπληρώθηκε μ' ένα παιδί, πού τό μεγάλωνε, νανουρίζοντάς το, μέ τά τραγούδια του Ρήγα, πού τίς έστειλε, μέ μεγάλες προφυλάξεις, ό άντρας της από τή Βιέννη, πού πηγαινοερχόταν, σάν έμπορος πού ήταν. Πόθος της, νά τό δεϊ, μεγάλο καί τρανό, έναν ήρωα, πού θά πολεμάει γιά τή λευτεριά τής πατρίδας.

Μέ τέτοια όνειρα περνούσε τόν καιρό, στό άρχοντικό της ή Αικατερίνη. Μά ή ευτυχία της δέν κράτησε πολύ. Ό Άλη-Πασάς, πού δέν είχε ξεχάσει τήν προσβολή του άδερφου της, Πρασινονικόλα¹⁰, μόλις έμαθε ότι ό άντρας της γύριζε

όριστικά στήν Κοζάνη, έβαλε άνθρώπους του, νά τόν σκοτώσουν. Καί τόν σκότωσαν, λίγο έξω από τό Βελιγράδι. Ή Αικατερίνη βρέθηκε ξαφνικά μόνη κι άπροστάτευτη, μ' ένα τρίχρονο παιδί, πού έπρεπε νά ζήσει καί νά δοξάσει τόν τόπο του, σάν θά μεγάλωνε.

Έτσι τά λογάριαζε ή ήρωίδα μας. Όχι όμως καί ό Άλης, πού, αν κάποια νέα χήρευε, αυτό πού τήν περίμενε ήταν τό χαρέμι του. Κι έπρεπε νά φυλαχτεί, γιά νά σώσει τήν τιμή της καί τήν άξιοπρέπειά της. Άλλά καί γιά νά μεγαλώσει τό μοναχοπαίδι της, πού κινδύνευε κι αυτό μαζί της. Τί έκαμε. Προτίμησε τό ζωντανό θάνατο, από τή σκλαβιά καί τήν άτίμωση, δηλαδή αυτοφυλακίστηκε, είκοσι όλόκληρα χρόνια, στό ύπόγειο του άρχοντικού Καράτζια, γιά νά χαθοῦν τά ίχνη της.

Τό ηξερε ότι ή άπόφαση πού πήρε, άπαιτούσε θυσιές. Καί τίς σήκωσε μέ καρτερικότητα, πού άντλοῦσε από τήν πίστη της στό Θεό, τήν προσήλωσή της στά ιδανικά τής Φυλής, τήν άγάπη

της στό παιδί της, πού έπρεπε νά ζήσει, γιά νά πάρει τό αίμα του κύρη του πίσω. Νά δώσει κι αυτό μέ τίς δυνάμεις του τό δικό του χτύπημα στόν τύραννο.

Ό Γεώργιος Λασσάνης δέν τήν άντεχε τή σκλαβιά. Γι' αυτό καί πολύ γρήγορα βρέθηκε κλέφτης στόν Όλυμπο, κοντά στόν μπάρμπα του, τόν Πρασινονικόλα. Όταν όμως ό Άλη-Πασάς, τό 1813, άποφάσισε νά χαλάσει τήν Κλεφτουριά, άφησε τό μεγάλο βουνό, κατέβηκε στήν

Ή οικία πού έγεννήθη ό Γεώργιος Λασσάνης όπως τήν έφιλοτέχνησε ή άείμνηστη ζωγράφος Μαριγούλα Γερούκη, τό έτος 1950.

5. Ο.π.π., σελ. 13.

6. Ο.π.π., σελ. 13.

7. Γερούκη Γ. Γρηγορίου, Άπαντα Γεωργίου Λασσάνη, Θεσ/νίκη 1973, σελ. 14.

8. Ο.π.π., σελ. 14.

9. Ο.π.π., σελ. 14.

10. Πρασινονικόλας: παρόνομα πού βγήκε από τό Νικόλας καί τή χλωμή, πράσινη όψη πού είχε.

Κοζάνη κι άφου άποχαιρέτησε τή μάνα του, πήγε στή Βλαχιά, γιά νά συνεχίσει άπό κεί τόν άγώνα γιά τό μεγάλο σηκωμό. Είκοσι χρονών ήταν τότε ό Γεώργιος Λασσάνης.

“Εξι χρόνια άργότερα, τό 1819, ή Αικατερίνη είναι κρυμμένη άκόμα στό ύπόγειο του άρχοντικού Καράτζια. Έκεί περνούσε τόν καιρό της, διαβάζοντας καί ξαναδιαβάζοντας τά γράμματα, πού τής έστειλνε. Ήταν ή μόνη της παρηγοριά. Καί καμάρωνε γιά τό γιό της, πού άγωνιζόταν, μαζί μέ άλλους, γιά τή λευτεριά καί τή δόξα τής πατρίδας

Αυτή ήταν ή Αικατερίνη Λασσάνη, πού μέ τήν αυταπάρνησή της καί τήν αυτοθυσία της, δέν έσωσε μονάχα τήν τιμή καί τήν άξιοπρέπεια της, αλλά έδωσε καί στήν Πατρίδα ένα άξιο τέκνο, γιά τό όποιο οί συμπατριώτες του, τό 1930, σέ πλάκα, πού ανάρτησαν στό άρχοντικό πού γεννήθηκε, στήν Κοζάνη, έγραψαν: «ΕΝ ΤΗ ΟΙΚΙΑ ΤΑΥΤΗ ΕΓΕΝΝΗΘΗ ΤΩ 1793, Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΣΣΑΝΗΣ, ΕΚΛΕΚΤΟΣ ΕΡΓΑΤΗΣ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΚΑΙ ΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ, ΧΙΛΙΑΡΧΟΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΛΟΧΟΥ ΕΝ ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΩ, ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑΡΧΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΩ 1828, ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ, ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ, ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ, ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΩ 1836-1837, ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΛΑΣΣΑΝΕΙΟΥ ΔΙΔΑΚΤΕΙΟΥ, ΕΤΕΛΕΥΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΩ 1870, Η ΚΟΖΑΝΗ ΓΕΡΑΙΡΟΥΣΑ ΤΟΝ ΕΝΔΟΞΟΝ ΤΟΥΤΟΝ ΓΟΝΟΝ ΤΗΣ, ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΤΗΝ ΑΡΕΤΗΝ ΑΥΤΟΥ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΙΣ ΤΕΚΝΟΙΣ ΑΥΤΗΣ».¹¹

Ευάγγελος Κ. Ντάγκας
Σχολικός Σύμβουλος ε.τ.

Άρχοντικό Λασσάνη, Κοζάνη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γερούκη Γ. Γρηγορίου, “Άπαντα Γεωργίου Λασσάνη, Θεσ/νίκη 1973.

2. ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΚΟΖΑΝΗΣ— ΙΝ.Β.Α ΚΟΖΑΝΗΣ-ΚΟΒΕΝΤΑΡΕΙΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΖΑΝΗΣ, Γεώργιος Λασσάνης (1793-1870), Κοζάνη 2008.

3. Έκδόσεις: ΕΥΘΥΝΗ-ΚΕΙΜΕΝΑ ΜΕΘΟΡΙΟΥ/9, ΤΟ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ, Άθήνα 1987.

4. Ζηκόπουλου Μ. Ίωάννου, “Ο Γεώργιος Λασσάνης, ό Κοζανίτης πολιτικός καί στρατιωτικός του άγώνος 1821, Πέρ.: ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΖΩΗ, τεύχος 10, Θεσ/νίκη 1967.

5. Λιούφη Ν. Παναγιώτη, “Ιστορία τής Κοζάνης, Άθήνα 1924.

6. Μπλιούρα Έλένης, Στά χρόνια του Λασσάνη, Περιοδικό: ΕΛΙΜΕΙΑΚΑ, τεύχος 20 (Ιούνιος 1988), σέλ. 79-88

7. Νάνου Λάζαρου, Γεώργιος Λασσάνης, “Εκδ. ΙΝ.ΒΑ, Κοζάνη 2000.

8. Παπαδόπουλου Ι. Στεφάνου, Γεώργιος Λασσάνης, ό Κοζανίτης Άγωνιστής καί Λόγιος (1793-1870), Θεσ/νίκη 1977.

9. Παπαϊωάννου Άθ. Λαζάρου, Γεώργιος Λασσάνης (1793-1870), “Ο Φιλικός-“Ο Πολεμιστής-“Ο Λόγιος, Θεσ/νίκη 1973.

10. Περιοδικό: Η ΔΡΑΣΙΣ ΜΑΣ, τεύχος 316, Μάρτιος 1994.

11. Τζινίκου-Κακούλη Άθηνās, φιλόλογου, “Η Μακεδόνισσα στό θρύλο καί στήν ιστορία, “Έκδοση Β΄, Θεσσαλονίκη 1992.

12. Τόζη Γιάννη, “Ο Κοζανίτης ήρωας Γεώργιος Λασσάνης, ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, 1938.

11. Μπλιούρα Έλένης, Στά χρόνια του Λασσάνη, Περιοδικό: ΕΛΙΜΕΙΑΚΑ, τ. 20/1988, σελ. 79.

Παρέλαση τῶν Εὐζώνων καί τῆς Ἑλληνικῆς
Παροικίας μέ τήν ευκαιρία τῆς ἑορτῆς τῆς
25ης Μαρτίου στήν 5η Λεωφόρο τῆς Ν.
Ἰόρκης.

Ἡ καρδιά τῆς Νέας Ὑόρκης

Στίς 27 Μαρτίου καί φέτος ὁ Ἑλληνισμός τῆς Μητροπολιτικῆς περιοχῆς τῆς Νέας Ὑόρκης θά πλημμυρίσει καί πάλι τήν 5η Λεωφόρο τοῦ Μανχάταν, γιά νά γιορτάσει τήν ἐπέτειο τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας, μέ τήν καθιερωμένη ἐτήσια παρέλαση, πού διοργανώνεται ἐδῶ καί 72 χρόνια.

Ἄν καί ὡς ἐπίσημη χρονολογία διοργάνωσης τῆς ἐθνικῆς παρέλασης θεωρεῖται τό ἔτος 1938, ὁ πρῶτος ἑορτασμός πραγματοποιήθηκε στή Νέα Ὑόρκη τό 1893. Τότε ἡ ὁμογένεια ζήτησε νά ὑψωθεῖ στό δημαρχεῖο τῆς πόλης ἡ ἑλληνική σημαία γιά νά τιμηθεῖ ἡ ἐθνική ἑορτή. Ἡ πρόταση ἔγινε ἀποδεκτή, ὅπως μᾶς πληροφοροῦν οἱ Τάιμς τῆς Νέας Ὑόρκης, καί μάλιστα μέ σχετικό δημοσίευμά τους ἐνημέρωσαν τούς Νεοϋορκέζους νά μήν ἐκπλαγοῦν, ἀντικρίζοντας, ξημερώνοντας ἡ 6η Ἀπριλίου 1893, τήν ἑλληνική σημαία νά κυματίζει στό Δημαρχεῖο. Ἐπίσης μιά δεύτερη σημαία κυμάτισε μπροστά ἀπό τό Ρέιμερς Χόλ, ὅπου 300 Ἕλληνες συγκεντρώθηκαν νά γιορτάσουν τήν ἡμέρα αὐτή, παρελαύνοντας στήν Μπρόντγουεη.

Ἀπό τότε οἱ ὁμογενεῖς μας δέν παραλείπουν νά τιμήσουν τήν ἡμέρα τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς πατρίδας μέ διάφορες ἐκδηλώσεις ἐθνικοποπικῶν σωματείων, μέ σχολικές ἑορτές, μέ ἐτήσιους παραδοσιακοὺς χορούς συλλόγων, σωματείων καί ὀργανισμῶν. Τό ἀποκορύφωμα ὅλων αὐτῶν ἀποτελεῖ ἡ ἐθνική παρέλαση στήν 5η Λεωφόρο τοῦ Μανχάταν. Ἐκεῖ ὁ ὁμογενειακός πληθυσμός ἐκδηλώνει τήν ἐθνική του ὑπερηφάνεια καί ὁμοψυχία. Διατρανώνει τήν πίστη του στά ἰδεώδη τῆς ἐλευθερίας καί τῆς φιλοπατρίας.

Στήν παρέλαση αὐτή συμμετέχουν πάντα χιλιάδες ὁμογενεῖς κάθε ἡλικίας μέ τίς

μπάντες τους καί ἀναρίθμητα ἄρματα. Ἡ ἐκδήλωση προσελκύει μεγάλα πλήθη θεατῶν πού συγκεντρώνονται στά πεζοδρόμια κατά μήκος τῆς φημισμένης λεωφόρου, κάτω ἀπό τή σκιά τῶν πανύψηλων οὐρανοξυστῶν, γιά νά ἐπευφημήσουν τούς παρελαύνοντες καί νά δώσουν τό παρῶν σέ ἕνα γεγονός πού νιώθουν πώς δέν πρέπει νά χάσουν. Ἐναν ὀλόκληρο χρόνο περιμένουν νά δοῦν τίς κατάλευκες φουστάνες καί τά κεντημένα γιλέκα τῶν Εὐζῶνων νά κάνουν τήν ἐμφάνισή τους στό κέντρο τοῦ Μανχάταν. Ὄταν τά τσαρούχια πατοῦν μέ καμάρι στήν ἄσφαλο δίπλα στό Σέντραλ Πάρκ, δακρύζουν, νιώθουν τήν ἀπόλυτη ταύτιση μέ τή μακρινή πατρίδα, τό ἱστορικό παρελθόν, τή γλώσσα, τό ἑλληνικό χῶμα. Ὅσο γιά τούς ξένους στέκουν μαγνητισμένοι καί ἐκστατικοί μπροστά στοὺς φουστανελοφόρους καί τούς φωτογραφίζουν ἀσταμάτητα.

Παραδοσιακά ἐπικεφαλῆς τῆς παρέλασης τίθεται ἕνα ἄγλημα Εὐζῶνων τῆς Προεδρικῆς Φρουρᾶς μέ τήν ἐπίσημη στολή του, πού σέλλεται ἀπό τήν Ἑλλάδα. Ὅλο τό Μανχάταν πλημμυρίζει γαλανόλευκες σημαίες καί Ἑλλάδα! Συμμετέχουν ἐπίσης ὅλα τά ἑλληνικά σχολεῖα, τά περισσότερα μάλιστα παιδιά εἶναι ντυμένα μέ τίς τοπικές παραδοσιακές ἐνδυμασίες τῶν γονιῶν τους. Ἐπίσης λαμβάνουν μέρος σύλλογοι ὁμογενῶν, ἐκπροσωπώντας τά διάφορα μέρη τῆς Μητέρας Πατρίδας, φορώντας ὅλοι παραδοσιακές στολές, τμήματα ἀπό ἑλληνορθόδοξες κοινότητες, φοιτητικές ὀργανώσεις, ὀργανισμοί καί ἑταιρεῖες.

Ἡ συγκίνηση εἶναι μεγάλη. Ὅσοι τήν παρακολουθοῦν τή χαρακτηρίζουν «συγκλονιστική, ἐντυπωσιακή, ἐπιβλητική». Ἡ παρέλαση ἀποτελεῖ εἰδησεογραφικό γεγονός γιά ὅλα τά τηλεοπτικά κανάλια τῆς Νέας Ὑόρκης

πρωτοπάει για να γιορτάσει

καί ἡ φωτογραφία μέ τούς παρελαύνοντες εὐζώνους, τήν ἐπόμενη μέρα φιλοξενείται στά πρωτοσέλιδα τῶν ἐφημερίδων τῆς πόλης. Ὅλοι ὁμολογοῦν ὅτι ἡ παρέλαση ἀποτελεῖ τό σημαντικότερο ὁμογενειακό γεγονός, ἐνῶ ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς παρέλασης, Τζόν Κατσιματίδης, σέ δήλωσή του ἀναφέρει ὅτι πάντα συγκινεῖται καί δακρύζει ὅταν ἀκούει τόν ἐθνικό ὕμνο τῆς Ἑλλάδας καί βλέπει σέ πίνακες τούς ἥρωες τῆς ἐλληνικῆς ἐπανάστασης.

Πέρυσι «ἡ παρέλαση διήρκεσε δυό ὥρες καί σαράντα λεπτά, ἦταν πυκνή, εἶχε δυναμισμό, μέ ἐντυπωσιακή τήν παρουσία καί τήν ἐμφάνιση τῶν μαθητῶν καί γενικότερα τῆς νεολαίας», σημειώνει τοπική ἐφημερίδα καί συνεχίζει «ὁ κόσμος, παρά τήν πτώση τῆς θερμοκρασίας, ἦταν πολὺς, ὑπολογίζεται σύμφωνα μέ τήν ἀστυνομία ὅτι συνολικά βρισκόνταν 120.000 ἄτομα». Ἐκπρόσωποι τῆς ἐλληνικῆς Βουλῆς, τιμοῦν μέ τήν παρουσία τους τήν ἐκδήλωση τῶν ὁμογενῶν μας, ἐνῶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς παρευρίσκεται καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς παρέλασης.

Ἑλλάδα, 25 Μαρτίου 2011. Καί φέτος σέ

κάθε πόλη καί χωριό θά πραγματοποιηθοῦν παρελάσεις, ὡς ἐνδειξη τιμῆς στούς προγόνους μας πού ἀγωνίστηκαν «γιά τοῦ Χριστοῦ τήν πίστη τήν ἀγία καί τῆς πατρίδος τήν ἐλευθερία». Ποιά στάση θά κρατήσουμε ὁμως ἐμεῖς; Τί θά κάνουμε ὥστε ἡ μέρα αὐτή νά ἔχει τό δικό της χρῶμα, τήν τιμή πού τῆς ἀξίζει; Ἄς μὴν ἀφήσουμε νά περάσει ὅπως ὅλες οἱ ἄλλες... Ζωντανή συμμετοχή στίς ἐθνικές ἐορτές τῶν σχολείων μας, τῶν κατηχητικῶν μας, στήν ἐθνική μας παρέλαση. Ψηλά οἱ καρδιές μας! Ἄς κρατήσουμε ἀναμμένη τή δάδα τῆς ἀγάπης μας πρὸς τήν πατρίδα, ἰδιαίτερα τοῦτες τίς δύσκολες ὥρες πού περνάει ὁ τόπος μας. Ἑλληνόπουλα ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ἄς μελετήσουμε τήν ἱστορία μας καί ἄς γνωρίσουμε αὐτούς πού ἔχυσαν τό αἷμα τους γιά τήν Πίστη καί τήν Πατρίδα. Οἱ ὁμογενεῖς τῆς Ἀμερικῆς στέλνουν τό δικό τους μήνυμα. Ἄς ἀπαντήσουμε καί ἐμεῖς μέ τόν ἴδιο παλμό, τό ἴδιο πάθος, ἀναταποκρινόμενοι μέ ἐνθουσιασμό σέ ὅποιο κάλεσμα τοῦ σχολείου μας, τῆς ἐνορίας μας, γιά νά ἀποτίσουμε φόρο τιμῆς στούς μάρτυρες τοῦ Ἔθνους μας...

M.E.

Τό βάθος τῆς Ὁρθοδοξίας καί ἡ Λατινική Ἀμερική

Τά παρακάτω δύο κείμενα ἔχουν γραφτεῖ μέ διαφορά 50 χρόνων. Ὁ Φώτης Κόντογλου ἔγραφε γιά τό βάθος τῆς Ὁρθοδοξίας γύρω στό 1960:

«Οἱ πιά πολλοί ἀπό ἐμᾶς τούς Ἕλληνες, γιά νά μήν πῶ ὅλοι, δέν ἔχουμε ἰδέα ἀπό τό τί γίνεται στόν ἄλλο κόσμον γιά τή θρησκεία μας, γιά τήν Ὁρθοδοξία. Ξέρουμε ὅμως, μικροί καί μεγάλοι, τούς θεατρίνους καί τούς τραγουδιστάδες, θηλυκοὺς καί ἀρσενικοὺς, τούς ἀνθρώπους πού κάνουνε κάθε λογῆς σκάνδαλα καί παληανθρωπιές, πόσες φορές πανδρεύθηκε καί χώρισε ἡ τάδε θεατρίνα καί ὅλη τήν ἄθλια μικρολογία τῆς οἰκουμένης.

Αὐτά γράφει ὁ παγκόσμιος Τύπος μέρα - νύχτα καί μ' αὐτά προσπαθοῦμε νά γεμίσουμε τόν ἄδειο ἑαυτό μας, πού ἀπομένει πάντα ἄδειος, γιὰ αὐτά πού βάζουμε μέσα μας εἶναι ἀγέρας κούφιος, καί μάλιστα ἀγέρας μολεμένος.

Ἀπό ποιόν ὅμως θά μάθουμε τήν πνευματική ἀγωνία καί τή μεγάλη ἀνησυχία πού ἔχουνε ἑκατομμύρια ἀνθρώποι σέ κάθε χώρα; Λέγω τήν πνευματική ἀγωνία. Ὅχι τήν ἀγωνία γιά τή ζωὴ μας καί γιά τὰ ὑλικά πράγματα, ἀλλά τήν ἀγωνία καί τή σκληρὴ ἀνησυχία γιά τό τί εἶναι τέλος πάντων ὁ ἀνθρώπος ἀληθινά, γιὰ τὴν ἔρχεται στόν κόσμον, πού πηγαίνει, τί ἀπογίνεται ἅμα πεθάνει, ἂν ὑπάρχει ἄλλος κόσμος ἀπ' αὐτόν πού βλέπουμε, ποιά εἶναι τέλος πάντων ἡ ἀλήθεια. (...)

Ψάχνοντας παντοῦ νά βροῦνε ἔλεος, πολλοὶ καταφεύγουνε στή θρησκεία. Παίρνουνε τό Εὐαγγέλιο, τό σφίγγουνε μέ δάκρυα, τ' ἀνοίγουνε, τό διαβάζουνε. Κάτι νοιώθουνε πώς ἔχει μέσα πιά σίγουρο, πιά ἐλπιδοφόρο, μὰ εἶναι τόσο ἐλπιδοφόρο πού δέν μποροῦνε νά πιστέψουνε πώς ὑπάρχει τέτοια ἐλπίδα γιά τούς ἀπελπισμένους ἀνθρώπους! Βγήκανε γελασμένοι ἀπό τίς παρηγοριές τῆς ἐπιστήμης καί τῆς κάθε ἀνθρώπινης ἔρευνας, πού δέν τολμᾶνε οἱ δυστυχεῖς νά πιστέψουνε πώς ἀληθινά μποροῦνε νά ἐλπίσουνε στό Χριστό,

νά γλυτώσουνε ἀπό τή στρίγγλα τῆ φθορά πού τά κάνει ὅλα σκόνη, ἕνα τίποτα!

Καί σ' αὐτό συνεργεῖ πολύ τό ὅτι τό Εὐαγγέλιο τό διαβάζουνε σάν ἕνα βιβλίον γραμμένο ἀπό ἀπλούς ἀνθρώπους καί οἱ σημερινοὶ ἀνθρώποι εἶναι δύσπιστοι, γεμάτοι ἀπό ταραχή καί ἀπό πονηρία. Τό Εὐαγγέλιο εἶναι πιά πολύ ἀπλό γι' αὐτούς, πολύ ἀληθινό γιά καρδιές πού χάσανε τήν ἐμπιστοσύνη τους στά πάντα, καί δέν γνωρίζουνε πώς γιά νά πάνε κοντά του, εἶναι ἀνάγκη νά μεσολαβήσουν κάποιον ἀνθρώπων πού εἶναι «μεσίτες» ἀνάμεσα στόν ἀνθρώπων καί στόν θεό καί πώς οἱ τέτοιοι ἀνθρώπων λέγονται ἅγιοι.

Στούς σημερινούς ἀνθρώπων εἶναι σχεδόν ἀγνωστοὶ οἱ ἅγιοι. Ἔχουν καταστήσει μέσα τους σάν κάποια παραμυθία πρόσωπα, σάν πλάσματα τῆς φαντασίας, χωρίς ὑπόσταση ἀληθινή. Ἀλλά καί ἡ Ἐκκλησία πού ἀνήκουνε μυριάδες ἀνθρώπων, ὅπως εἶναι ἡ Προτεστάντικη, ἀπογύμνωσε τή θρησκεία ἀπό τό μυστήριο, ἀπό τή λειτουργική μορφή της, ἀρνήθηκε τούς ἁγίους, καί ὁ τέτοιος χριστιανός ἀπόμεινε ὀρφανός, χωρίς μεσίτη, χωρίς χειραγωγό. Ὅσοι διψᾶνε περισσότερο ἀπό τούς ἄλλους, ὅσοι νοιώθουνε «λιμόν τοῦ ἀκοῦσαι λόγον Κυρίου», ζητᾶνε νά ξεδιψᾶσουνε διαβάζοντας τά πνευματικά ἔργα πού ἀφήσανε στόν κόσμον οἱ ἅγιοι, μελετᾶνε καί τή ζωὴ τους. Πιά πολύ τρέχουνε στοὺς Ὁρθόδοξους Πατέρες» (...)

50 χρόνια μετὰ, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεξικῆ κ. Ἀθηναγόρας γράφει γιά τή διάδοση τῆς Ὁρθοδοξίας στή Λατινική Ἀμερική:

«Θυμᾶμαι πρὶν ἕξι χρόνια, ὅταν ἐπισκέφτηκε τήν Κούβα ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης μας, γιά νά τελέσει τά ἐγκαίνια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὑπῆρχαν μόνο τέσσερις Κουβανοὶ Ὁρθόδοξοι. Καί τώρα πάνω ἀπὸ χίλιες οἰκογένειες Κουβανῶν ἔχουν βαπτιστεῖ καί ἔχουν ἀσπασθεῖ τήν Ὁρθοδοξία. Καί κάθε

μέρα προσέρχονται άλλοι, πολλοί, πού θέλουν να γνωρίσουν τήν πίστη τῶν Πατέρων μας.

Πράγματι, μᾶς ἀνήκει ἡ Κούβα. Μᾶς ἀνήκει ἡ Αἴτη, τό Μεξικό, ἡ Κόστα Ρίκα, ὁ Ἅγιος Δομίνικος καί ἡ Κολομβία. Καί τώρα, ὦ τοῦ θαύματος, ἡ Γουατεμάλα.

Ὅπως στά χρόνια τῶν διωγμῶν οἱ Χριστιανοί ζοῦσαν στίς κατακόμβες περιμένοντας καί προσκαρτερώντας τήν ἡμέρα πού ἐλεύθερα θά μπορούσαν νά λατρέψουν τόν Τριαδικό θεό, ἔτσι καί σέ ἐμάς ἐδῶ σέ ὅλες τίς χώρες τῆς Κεντρικῆς καί Νοτίου Ἀμερικῆς, ἀναρίθμητες ομάδες ἀνθρώπων, πού ἐγκαταλείπουν τήν Καθολική Ἐκκλησία, περιμένουν γιά δεκαετίες τό ἀγκάλιασμα τῆς Ὀρθοδοξίας. Μία τέτοια μεγάλη ομάδα στήν Γουατεμάλα, πρίν μερικῶν μῆνες, κτύπησαν τή θύρα τῆς Μητρόπολῆς μας, ζητώντας νά τοῦς δεχθοῦμε στούς κόλπους τῆς κανονικῆς Ἐκκλησίας. Δέν τοῦς ἤξερα.

Δέν γνώριζα κἄν ὅτι ὑπῆρχαν. Καί πράγματι σ' αὐτόν τόν ἀχανή χώρο τῶν εἴκοσι κρατῶν, τῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἱερᾶς Μητρόπολῆς Μεξικοῦ εἶναι ἀδύνατον νά τοῦς γνωρίζουμε ὅλους. Αὐτοί ὅμως, πρίν ἀπό εἴκοσι χρόνια, εἶχαν ἰδρύσει μία δική τους ἀντικανονική Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, χωρίς ἀσφαλῶς νά γνωρίζουν καλά τί σημαίνει αὐτό πού ἔκαναν, καί προσπαθοῦσαν νά βιώσουν, μέ ἕναν δικό τους τρόπο, μία «ὀρθόδοξη» λατρευτική ζωή. ἤξεραν καί ἤθελαν τήν Ὀρθοδοξία. ἤξεραν ὅτι ἡ δική μας Ἐκκλησία ἔχει τήν ἀληθινή πίστη, ὅτι τοῦς ἐκφράζει ἡ Ὀρθόδοξη διδασκαλία καί τρόπος ζωῆς τῆς. Πίστευαν ὅτι μόνο σ' αὐτήν θά εὑρισκαν τόν Σωτήρα καί Λυτρωτή Χριστό. Ἐτσι, γιά εἴκοσι χρόνια, βάδιζαν ἕναν δρόμο μέ τήν ἐλπίδα ὅτι θά ἔφθαναν στήν ἀλήθεια. Γνωρίζοντας δέ ὅτι ἔπρεπε νά μνημονεύουν κάποιον Δεσπότη, σέ ὅλες τίς ἀκολουθίες τους, τά τελευταῖα δέκα χρόνια μνημόνευαν τόν Οἰκουμενικό μας Πατριάρχη.

Μετά ἀπό εἴκοσι χρόνια, ἤλθε «τό πλήρωμα του χρόνου». Ψάχνοντας, πρίν λίγους μῆνες, ἔμαθαν πῶς στό Μεξικό ὑπάρχει ὁ κανονικός Μητροπολίτης καί μία Μητρόπολη τοῦ

Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Μέ βρήκαν καί κτύπησαν τήν πόρτα αἰτούμενοι νά τοῦς δεχθῶ. Ἐστειλα δυό ἱερεῖς νά τοῦς γνωρίσουν καί νά διαπιστώσουν ποιό εἶναι καί ἐάν ἡ ἐπιθυμία τους εἶναι σοβαρή καί βάσιμη. Ἐξεπλάγη. Ἐπρόκειτο γιά μία ομάδα μέ περισσότερους ἀπό 500.000 ἀνθρώπους, μέ 338 ἐκκλησίες καί παρεκκλήσια, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι εἶναι ἰθαγενεῖς τῆς Γουατεμάλας καί μάλιστα τῆς ἀρχαίας φυλῆς τῶν Μάγια. Ζοῦν μέσα στά βουνά καί στίς ἀπέραντες πεδιάδες τῆς χώρας καί στίς νότιες ἀκόμα πόλεις τοῦ Μεξικοῦ. Ἐκανα τόν σταυρό μου καί εὐχαρίστησα τήν Παναγία γι' αὐτό τό θαῦμα. Τώρα καταλαβαίνω πλήρως τί ἐννοοῦσε ὁ μέγας βυζαντινολόγος καί ἱστορικός τοῦ προηγούμενου αἰῶνα Στήβεν Ράνσιμαν, ὅταν ἔγραφε ὅτι «ἡ τρίτη χιλιετηρίδα ἀνήκει στήν Ὀρθοδοξία».

Ἐτσι δέχθηκα τήν ομάδα αὐτή καί σάν πρῶτο βῆμα χειροτόνησα τοῦς δυό ἀρχηγούς τῆς. Τώρα ἀρχίζει ὁ μακρῦς δρόμος τῆς κατήχησης τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων αὐτῶν ἀνθρώπων. Θά χρειασθοῦν μερικά χρόνια καί πολὺς ἀγῶνας, ἀλλά εὐλογημένος ἀγῶνας, νά διδάξουμε στούς νέους πιστοῦς μας τί σημαίνει Ὀρθόδοξο βίωμα, καί πῶς βιώνει κανεῖς τόν δικό του δρόμο πρὸς τόν Γολγοθᾶ, πού ὀδηγεῖ στήν προσωπική του Ἀνάσταση. Μέ τήν ἐπιμόρφωση καταλλήλων ἰθαγενῶν κληρικῶν θά μάθουν νά ζοῦν τή λατρευτική ζωή τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας καί, ἀφοῦ βαπτισθοῦν καί λάβουν τό Ἅγιο Χρῖσμα, νά κοινωνοῦν τά Ἄχραντα καί Ἅγια Μυστήρια, τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Δεσπότη καί Λυτρωτή Χριστοῦ μας.

Φαντάζεστε τί σημαίνει αὐτό γιά τήν Ὀρθοδοξία; Καί αὐτή εἶναι μόνο ἡ ἀρχή. Ὁ ἀγῶνας τώρα ἀρχίζει. Πραγματικά μᾶς ἀνήκει ἡ Λατινική Ἀμερική. Πραγματικά, ἡ τρίτη χιλιετηρίδα ἀνήκει στήν Ὀρθοδοξία. Ἐμεῖς μέ τά λίγα μέσα πού διαθέτουμε, ἀλλά μέ τήν παντοδύναμη Χάρη καί παρουσία τοῦ Παναγιῶτου Πνεύματος, θά συνεχίσουμε τόν ἀγῶνα μας».

N.K.

1821: Τό άγνοείτε ή... «άγνοείται»;

Ζώντας σέ μία έποχή πού ή ένημέρωση παρέχεται άπό διάφορα μέσα καί ή ταχύτητα μετάδοσης της εΐναι τόσο γρήγορη, ώς νέος άνθρωπος άναζητώ νά μάθω γιά τό παρελθόν μου. Τά σχολικά βιβλία Ιστορίας άφιερώνουν ελάχιστες σελίδες γιά τά 400 χρόνια της σκλαβιάς παρουσιάζοντας μία θολή καί άσαφή εικόνα γιά τό τί συνέβη τότε... Στίς γιορτές του σχολείου άκουγα γιά κάποιους άγωνιστές πού τά έδωσαν όλα γιά τόν άγώνα, γιά άλλους πού θυσίασαν τή ζωή τους... Τίποτα όμως σαφές καί ξεκάθαρο... Άποφασίζω νά παρακολουθήσω κάποιες έκπομπές, πολυδιαφημισμένες στή τηλεόραση, μήπως καί γνωρίσω καλύτερα αυτή τήν Ιστορική περίοδο... Καθηγητές, έπιστήμονες, άνθρωποι σπουδαγμένοι μου παρουσιάζουν τήν περίοδο πού μέ ενδιαφέρει ώς μία έποχή εϋημερίας γιά τούς Έλληνες, μιλούν άπαξιωτικά γιά ήρωες πού άπό μικρός εΐχα μάθει νά τούς θαυμάζω γιά τήν άνδρεία τους, τήν καθαρότητα τους καί τό ύψηλό ήθος... Στο διαδίκτυο καταφεύγω στή συνέχεια, όπου ή πληθώρα των δημοσιεύσεων, τά άρθρα, τό ψηφιακό υλικό πού διακινείται μέ ζαλίζουν... νιώθω χαμένος μέσα στον καταιγισμό των πληροφοριών πού δέχομαι καί πού εΐναι τόσο άντιφατικές μεταξύ τους... Κάθομαι συλλογισμένος: τελικά πού ύπάρχει ή άλήθεια; Πώς θά μάθω γιά τό παρελθόν μου; Ποιοί ήταν οι πρόγονοί μου, τί συνέβη άφότου έπεσε ή Βασιλεύουσα στά χέρια των Τούρκων καί μέχρι τό 1821 πού οι Έλληνες κηρύττουν τήν επανάσταση;

Η άπάντηση δέν άργησε νά έρθει. Δευτέρα πρωΐ, μάθημα Ιστορίας Β΄ Λυκείου. Η φιλόλογός μας άποφασίζει νά μās μιλήσει γιά όλα αυτά πού μέ άπασχολούσαν αυτές τίς μέρες. Κρατά στα χέρια της ένα τόμο της Ιστορίας του Κων. Παπαρηγόπουλου, διευκρινίζοντάς μας πώς Ιστορία θά μελετήσουμε μέσα άπό τίς πηγές της εποχής, μέσα άπό μαρτυρίες άγωνιστών καί ανθρώπων σύγχρονων μέ τά γεγονότα της περιόδου πού ξεετάζουμε. Σπουδαίος Ιστορικός ο Παπαρηγόπουλος, γεννημένος τό

1815 στήν Κωνσταντινούπολη. Μέ τήν έκρηξη της επανάστασης του 1821 οι Τούρκοι θανάτωσαν τόν πατέρα του καί τόν άδερφό του Μιχαήλ, ένν δήμευσαν καί ολόκληρη τήν περιουσία του. Τό έργο του γιά τήν ελληνική επανάσταση τό πλέον έγκριτο. Η άναφορά της στήν κατάσταση στήν όποία περιήλθε τό ελληνικό έθνος μās συνεπήρε... Άπό τήν ήμέρα της άλωσης της Κωνσταντινούπολης ώς τήν έπίσημη μέρα κήρυξης της επανάστασης τό 1821, οι Έλληνες στιγμή δέν ήσύχασαν αλλά άναζητούσαν ευκαιρία νά επαναστατήσουν ενάντια στον τουρκικό ζυγό, διεκδικώντας τήν ελευθερία τους. 16 επαναστατικά κινήματα σημειώθηκαν μέχρι τή μέρα της λευτεριάς ένν πλήθος άλλων προετοιμάστηκαν αλλά δέν πρόλαβαν νά έπεκταθούν. Όλα πάντως καταπνίγηκαν στό αίμα. Οι Έλληνες άκόμη ήταν άπροετοιμαστοί γιά νά τά βάλουν μέ τόν πανίσχυρο σουλτάνο. Όμως ή φλόγα της λευτεριάς σιγόκαιγε στά στήθη τους, περιμένοντας τήν κατάλληλη ευκαιρία νά φουντώσει... Όσοι προσπαθούν νά μās πείσουν ότι ή τουρκική διοίκηση εΐχε εξασφαλίσει προνόμια καί ευνοϊκές συνθήκες διαβίωσης γιά τούς χριστιανικούς πληθυσμούς καί ώς έκ τούτου οι Έλληνες δέν προσπάθησαν νά άποτινάξουν τόν τουρκικό ζυγό, σίγουρα κάτι άλλο θέλουν νά επιτύχουν...

Άς αφήσουμε όμως τούς περιηγητές νά άπαντήσουν στήν παραπάνω πρόκληση. Στα μέσα του 17ου αιώνας ο Γάλλος Ήσουςίτης Ρισάρ καταγράφει τίς έντυπώσεις του άπό τήν ύπόδουλη Ελλάδα: «Νά σκεφθεί κανείς ότι ουδέποτε άπό τήν έποχή του Νέρωνος, του Δομητιανού καί του Διοκλητιανού έχει ύποσει ο Χριστιανισμός διωγμούς σκληρότερους άπό αυτούς πού άντιμετωπίζει σήμερα ή ανατολική Έκκλησία...». Τόν 17ο αιώνα ο Μουσουλμάνος περιηγητής Έβλιγιά Τσελεμπή περιγράφει βιαίους εξισλαμισμούς καί παιδομάζωμα στή Βέροια, στήν Έδεσσα καί σε άλλες πόλεις. Τό δημοτικό μας τραγούδι έχει καταγράψει τόν θρήνο των μανάδων γιά τά παιδιά τους ώς έξης: «Ανάθεμά

σε Βασιλιά (σ.σ. Σουλτάνε) και τρισανάθεμά σε... νά μάσεις παιδομάζωμα, νά κάνεις Γεντισάρους... πέρσυ πήραν τόν γίοκα μου φέτος τόν αδελφό μου»! Περί τό 1760 ὁ Ἰωάννης Πρίγκος ἀπό τό Πήλιο γράφει: «Τέτοιος βάρβαρος ἄδικος εἶναι ὁ Τοῦρκος».

Στή συνέχεια μᾶς μίλησε γιά τόν Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, τό Γέρο τοῦ Μωριά, ἡ οἰκογένεια τοῦ ὁποίου ἀνέδειξε πολλούς γενναίους κλεφταρματολούς-ἀγωνιστές καί κατέβαλε βαρῦ τίμημα στόν ἀπελευθερωτικό ἀγῶνα κατά τῶν Τοῦρκων, ἀφοῦ μέχρι τήν ἔκρηξη τῆς Ἐπανάστασης περίπου ἑβδομήντα Κολοκοτρωναῖοι εἶχαν βρεῖ τό θάνατο στόν ἀγῶνα κατά τῶν Τοῦρκων. Ὁ ἴδιος στήν ὁμιλία του στήν Πνύκα πρός μαθητές Γυμνασίου ἀνέφερε: «Όταν ἀποφασίσαμε νά κάμωμε τήν Ἐπανάσταση, δέν ἐσυλλογισθήκαμε οὔτε πόσοι εἴμεθα οὔτε πῶς δέν ἔχομε ἄρματα οὔτε ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐβαστοῦσαν τά κάστρα καί τās πόλεις οὔτε κανέναν φρόνιμο μᾶς εἶπε “πού πάτε ἐδῶ νά πολεμήσετε μέ σιταροκάραβα βατσέλα”, ἀλλά ὡς μία βροχή ἔπεσε εἰς ὅλους μας ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐλευθερίας μας, καί ὅλοι, καί ὁ κληρῶς μας καί οἱ προεστοί καί οἱ καπεταναῖοι καί οἱ πεπαιδευμένοι καί οἱ ἔμποροι, μικροί καί μεγάλοι, ὅλοι ἐσυμφωνήσαμε εἰς αὐτό τό σκοπό καί ἐκάμωμε τήν Ἐπανάσταση».

Μαζική λοιπόν ἡ ἐπανάσταση τῶν Ἑλλήνων καί ὄχι προῖον κάποιας ταξικῆς ἐξέγερσης, ὅπως κάποιοι θέλουν νά παρουσιάσουν. Καί σ’ ὅλα τά ἐπαναστατικά κινήματα πρωτοστατοῦν κληρικοί κάθε βαθμοῦ καί μοναχοί. Τό ρᾶσο γίνεται ἕνα εἶδος ἐπαναστατικοῦ λαβάρου καί σημαίας. Ὁ στρατηγός Μακρυγιάννης ἀναφέρει: «Τά μοναστήρια ἦταν τά πρῶτα προπύργια τῆς Ἐπανάστασής μας... Οἱ περισσότεροι καλόγεροι σκοτώθηκαν εἰς τόν ἀγῶνα.» Τήν ἀγωνιστική παρουσία τοῦ κλήρου στόν καιρό τῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1821 ἐπισημαίνουν φιλέλληνες καί ξένοι. Ἔτσι λοιπόν, ὁ Ἄγγλος Χάμφρεϋς γράφει «Ἀνάμεσα στούς στρατιώτες βρῖσκονταν καί μεγάλος ἀριθμός παπάδων. Αὐτοί οἱ πρωτεργάτες τοῦ ξεσηκωμοῦ».

Ἐπίσης κατά τή διάρκεια τοῦ μαθήματος ἔγινε ἀναφορά καί σίς στρατιές τῶν Νεομαρτύρων. Αὐτοί προέβησαν τή συνεπέστερη γιά τήν Ὁρθοδοξία καί ἀποτελεσματικότερη γιά τό Γένος ἀντίσταση, χωρίς μάλιστα θυσιές ἄλλων, παρά μόνο τοῦ ἑαυτοῦ τους. Ἡ ὁμολογία τους ἀποσκοποῦσε στήν ἔμπρακτη ἀπόρριψη τοῦ κατακτητή καί τήν ἄμεση ἐπιβεβαίωση

τῆς ὑπεροχῆς τῆς δικῆς τους πίστεως. Στά τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης καταγράφει 87 ἀπό τά ἀναρίθμητα μαρτύρια Νεομαρτύρων, δηλαδή Χριστιανῶν πού βασανίσθηκαν καί θανατώθηκαν λόγω τῆς Χριστιανικῆς τους πίστεως.

Ὅλα τά παραπάνω καταδεικνύουν πολύ εὐγλωττα ποιὰ ἦταν ἡ κατάσταση στήν τουρκοκρατούμενη Ἑλλάδα. Φόβος, βία, ἐξισλαμισμοί, παιδομάζωμα, σφαγές, ἀγριότητα... Καμιά ἀνάπτυξη, καμιά πρόοδος, κανένα ἶχνος εὐημερίας στούς ὑπόδουλους. Καί πασχίζουν κάποιοι «ἐρευνητές» νά μᾶς πείσουν γιά τό ἀντίθετο... Ἀλήθεια, ἀπό ποιούς ὑποκινοῦνται ὅσοι στοχεύουν, ιδιαίτερα σίς μέρες μας, στή «λείανση» ἄν ὄχι καί στήν ἀπάλειψη τῶν αἰχμηρῶν καί αἱματοβαμμένων ἱστορικῶν γεγονότων; Τί θέλουν νά ἐπιτύχουν ὅσοι διαστρεβλῶνουν γεγονότα, τά ὁποῖα ὅμως ὑπῆρξαν καί εἶναι καταγεγραμμένα καί ὑπογεγραμμένα μέ τό αἷμα χιλιάδων Ἑλλήνων; Αὐτό τό αἷμα ἔθρεφε καί πότιζε τό δένδρο τῆς λευτεριάς κατά τή διάρκεια τῆς τουρκοκρατίας... Σέ κείνο τό μάθημα μᾶς εἶπε καί ἄλλα πολλά ... Μᾶς μίλησε γιά τήν ἐθνική συνείδηση καί τήν ἐλληνικότητα τῆς ψυχῆς τῶν προγόνων μας, ἡ ὁποία εἶχε βαθιές ρίζες, ἀφοῦ σέ αὐτόν τόν τόπο κατοικοῦσαν Ἑλληνες χιλιάδες χρόνια πρῖν τήν Ἐπανάσταση. Ἡ ἐλληνική ψυχή, λοιπόν, ἐπέζησε γιατί εἶχε μέσα της τήν πίστη στό Θεό καί τήν ἀγάπη στήν πατρίδα. Ὁ ἐλληνισμός δέν πολτοποιήθηκε στά 400 χρόνια τῆς τουρκικῆς σκλαβιάς. Ἐπέζησε καί στό τέλος νίκησε! Δέν συμβιβάσθηκε μέ τόν τύραννο-κατακτητή ... αὐτό τά λέει ὅλα, καί τό ἔδειξε πολλές φορές στήν ἱστορική του διαδρομή.

Ἄς εἴμαστε, λοιπόν, μικροί μεγάλοι σέ ἐργήγηση. Ἡ ἀνάγκη νά γνωρίσουμε τήν ἱστορία μας μέσα ἀπό τά αὐθεντικά κείμενα τῆς ἐπανάστασης, μέσα ἀπό τά ἀπομνημονεύματα τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821, μέσα ἀπό ἔγκριτους ἱστορικούς, εἶναι ιδιαίτερα σήμερα ἐπιτακτική. Ἄς κλείσουμε τά ἀφτιά μας σέ ὅλες αὐτές τίς φωνές πού στό ὄνομα τῆς ἐλληνοτουρκικῆς προσέγγισης, πασχίζουν νά ξαναγράψουν τήν ἱστορία μας, νά τή διαστρεβλώσουν, νά τήν δοῦν μέ παραμορφωτικούς φακούς ἢ ἔστω μέ μία «συγχρονη ματιά» ... Ἄς ἔχομε στό νοῦ μας τά λόγια τοῦ στρατηγοῦ Μακρυγιάννη: «Χωρίς ἀρετή καί πόνο εἰς τήν πατρίδα καί πίστη εἰς τήν θρησκείαν τους, ἔθνη δέν ὑπάρχουν».

M.E.

Ἄρχιεπίσκοπος Γκουλάγκ...

Εἶναι τό ὁμώνυμο ἔργο τοῦ Ἀλεξάντερ Σολζενίτιν, τό ὁποῖο περιγράφει τίς συνθήκες διαβίωσης στά στρατόπεδα πού στήθηκαν στήν πρώην Σοβιετική Ἐνωση ἀπ' τό 1918 ἕως τό 1956 γιά νά στεγάσουν τούς ἀντιφρονούντες τοῦ σταλινισμοῦ. Περίπου 20 ἑκατομμύρια Ρῶσοι πέρασαν ἀπ' αὐτά τά στρατόπεδα, 10 ἑκατομμύρια ἀπ' αὐτούς ἄφησαν τά κόκαλά τους ἐκεῖ.

Ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας βίωσε τό τρομακτικό σύμπαν τοῦ «Ἀρχιεπίσκοπος». Τό 1945 συλλαμβάνεται ἐπειδή σέ μιά ἀπό τίς ἐπιστολές του ἀσκοῦσε κριτική στόν Στάλιν. Τά ἐπόμενα ὀκτώ χρόνια θά τά περάσει ἐγκλειστος σέ φυλακές καί στρατόπεδα ἐργασίας.

Τό 1967 τελειώνει τή συγγραφή τοῦ «Ἀρχιεπίσκοπος Γκουλάγκ» καί στέλνει ἕνα μικροφίλμ μέ τό κείμενο τοῦ ἔργου στό ἐξωτερικό. Τό 1970 τοῦ ἀπονέμεται τό βραβεῖο Νόμπελ Λογοτεχνίας (τό ὁποῖο δέν παραλαμβάνει φοβούμενος ὅτι ἂν πάει στή Στοκχόλμη δέν θά τοῦ ἐπιτραπεῖ νά ἐπιστρέψει στήν ἀγαπημένη του πατρίδα).

Πρέπει ὅλοι νά γνωρίζουμε ὅτι ὁ ἄθεος κομμουνισμός καί ὁ ἄθεος καπιταλισμός ἀπ' ὅπου περνοῦν ἀφήνουν πίσω τους συντρίμια καί καταστροφή.

Στίς 6 Φεβρουαρίου τοῦ 2008 ὁ συγγραφέας ἄφησε τήν τελευταία του πνοή. Ὁ τάφος του βρίσκεται στό κοιμητήριο τῆς μονῆς Ντόνσκου σέ τοποθεσία πού ὁ ἴδιος ἐπέλεξε.

Παρακάτω ἀναδημοσιεύουμε ἀπ' τό «Ἀρχιεπίσκοπος» ἕνα μικρό κομμάτι πού

ἀναφέρεται σέ μιά στημένη δίκη χριστιανῶν. Οἱ μπολσεβίκοι ἐξέδωσαν μιά διαταγή σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας διατασσόταν νά παραδώσει τά τιμαλφή της (χρυσάφενια καί ἀσημένια σκευή, ἀφιερῶματα τοῦ λαοῦ...).

Τό «ἔγκλημα» τῶν χριστιανῶν ἦταν ὅτι τόλμησαν νά ἀντιπροτείνουν νά παραδώσει ἡ Ἐκκλησία οἰκειοθελῶς τά τιμαλφή καί ὄχι ἀναγκαστικά.

«Ἐκκλησιαστική δίκη τῆς Πετρούπολης (9 Ἰουνίου - 5 Ἰουλίου 1922). Οἱ κατηγορούμενοι (γιά ἄρνηση παράδοσης τῶν τιμαλφῶν τῆς Ἐκκλησίας) ἦταν μερικές

δεκάδες, μεταξύ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονταν καθηγητές τῆς θεολογίας καί τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου, Ἀρχιμανδρίτες, Ἱερεῖς καί λαϊκοί. Ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου Σεμιόνωφ ἦταν εἴκοσι πέντε

χρόνων (φούρναρης, ὅπως λένε). Βασικός κατηγορος ἦταν ὁ Π. Α. Κράσικωφ, μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Δικαιοσύνης, συνομήλικος καί φίλος τοῦ Λένιν ἀπό τόν καιρό τῆς ἐξορίας τους στό Κραсноγιάρσκ καί τῆς παραμονῆς τους στό ἐξωτερικό.

Ἀπό τή λεωφόρο Νέφσκυ ὡς στή στροφή μπροστά στό δικαστήριο στεκόταν κάθε μέρα πλῆθος κόσμου, καί ὅταν ἔφερναν τόν μητροπολίτη πολλοί ἔπεφταν στά γόνατα καί ἔψελναν: «Σῶσον, Κύριε, τόν λαό σου!» (Φυσικά, τόσο στόν δρόμο, ὅσο καί μέσα στό κτίριο τοῦ δικαστηρίου συλλαμβάνανε τούς πολύ ἐκδηλωτικούς

πιστούς). Τό κοινό στήν αίθουσα τοῦ δικαστηρίου τό ἀποτελοῦσαν κυρίως φαντάροι τοῦ Κόκκινου στρατοῦ, ἀλλά καί αὐτοί σηκώνονταν ὄρθιοι κάθε φορά πού ἔμπαινε ὁ μητροπολίτης μέ τή λευκή καλύπτρα, μ' ὄλο πού ὁ κατήγορος καί οἱ δικαστές τόν ἀποκαλοῦσαν ἐχθρό τοῦ λαοῦ (προσέξτε, αὐτές οἱ «ώραίες λεξοῦλες» ὑπῆρχαν ἀπό τότε).

Ἀπό τή μιά δίκη στήν ἄλλη, ἡ θέση τῶν δικηγόρων γινόταν ὀλοένα πιό δύσκολη. Τό δικαστήριό ἀπειλησε μέ σύλληψη τόν ἐπικεφαλῆς τῆς ὑπερασπίσεως δικηγόρο Μπομπριστσεφ - Πούσκιν, κι αὐτό ἦταν τόσο σύμφωνο μέ τό πνεῦμα τῆς ἐποχῆς καί τόσο πραγματοποιησίμο, ὥστε ὁ Μπομπριστσεφ - Πούσκιν βιάστηκε νά δώση στόν δικηγόρο Γκουρόβιτς τό χρυσό του ρολοί καί τό πορτοφόλι του... Ἐπίσης τό δικαστήριό διέταξε νά συλληφθῆ ἀμέσως ὁ καθηγητής Πεγκόρωφ, μάρτυρας ὑπερασπίσεως, γιατί κατέθεσε ὑπέρ τοῦ μητροπολίτη. Μά ἀποδείχθηκε πώς ὁ Πεγκόρωφ ἦταν ἔτοιμος γι' αὐτή τήν περίπτωση: εἶχε μαζί του ἕναν χοντρό χαρτοφύλακα, μέ τρόφιμα, ἐσώρουχα καί μιά κουβερτούλα.

Ὁ μητροπολίτης Βενιαμίν κατηγορεῖται ὅτι ἦρθε κακοβούλως σέ ἐπαφή μέ... τή Σοβιετική ἐξουσία καί ἔτσι κατάφερε νά κάνει ἠπιότερο τό διάταγμα γιά τήν κατάσχεση τῶν τιμαλφῶν. Κατηγορεῖται ἐπίσης ὅτι διέδωσε κακοβούλως στόν λαό τήν ἐκκλησίη του πρός τήν Πομγκόλ (Σαμιζντάτ) καί ὅτι ἐνεργοῦσε σέ συνεννόηση μέ τήν παγκόσμια ἀστική τάξη.

Τό δικαστήριό ἄκουσε μόνο τούς μάρτυρες κατηγορίας, καί δέν ἐπέτρεψε νά καταθέσουν οἱ μάρτυρες Ὑπερασπίσεως.

Ὁ κατήγορος Σμιρνῶφ ζήτησε «δεκά-ἕξι κεφάλια». Ὁ κατήγορος Κράσικωφ διακήρυξε: «Ὀλόκληρη ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι μιά τεράστια ἀντεπαναστατική

ὀργάνωση. Οὐσιαστικά θά ἔπρεπε νά βάλουμε φυλακή ὅλη τήν Ἐκκλησία».

(Τό πρόγραμμα εἶναι πολύ ρεαλιστικό, σέ λίγο θά πετύχη σχεδόν ὀλοκληρωτικά. Εἶναι καί θαυμάσια βάση γιά τόν ΔΙΑΛΟΓΟ!)

Μιά σπάνια τύχη μᾶς ἐπέτρεψε νά μάθουμε μερικές φράσεις τοῦ συνηγόρου (Σ. Γ. Γκουρόβιτς) τοῦ μητροπολίτη:

«Δέν ὑπάρχει καμιά ἀπόδειξη τῆς ἐνοχῆς, δέν ὑπάρχουν γεγονότα, δέν ὑπάρχει καὶ κατηγορία.. Τί θά πῆ ἡ Ἱστορία; Ἡ κατάσχεση τῶν τιμαλφῶν τῆς Ἐκκλησίας ἔγινε στήν Πετρούπολη μέ ἀπόλυτη ἡρεμία, ἀλλά ὁ κλῆρος τῆς Πετρούπολης βρίσκεται στό ἐδώλιο καί ὑπάρχουν χέρια πού τόν σπρώχνουν στόν θάνατο. Μὴν ξεχνᾶτε ὅμως πώς ἡ Ἐκκλησία ἀναπτύσσεται μέ τό αἷμα τῶν μαρτύρων. (Σέ μᾶς ὅμως, δέν θά γίνῃ αὐτό!...) Δέν ἔχω τίποτε ἄλλο νά πῶ, ἀλλά μοῦ εἶναι σκληρό νά ἐγκαταλείψω τόν λόγο. Ὅσο διαρκεῖ ἡ ἀκροαματική διαδικασία, οἱ κατηγορούμενοι μένουν ζωντανοί. Ὅταν τελείωση, θά τελειώση καί ἡ ζωὴ τους...»

Τό δικαστήριό καταδίκασε δέκα σέ θάνατο. Αὐτόν τόν θάνατο τόν περιμέναν περισσότερο ἀπό ἕνα μήνα. Ἡ Πανρωσική Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπὴ ἔδωσε χάρη σέ ἕξι ἀπὸ αὐτούς, τούς ἄλλους τέσσερις ὅμως (τόν μητροπολίτη Βενιαμίν, τόν ἀρχιμανδρίτη Σέργιο, πρῶην μέλος τῆς Κρατικῆς Δούμας, τόν καθηγητὴ τοῦ δικαίου Γ. Π. Νόβιτσκι καί τόν δικηγόρο Κοβσάρωφ) τούς τουφέκισαν τῆ νύχτα τῆς 12ης πρός τήν 13ην Αὐγούστου.

Σημείωση:

Ἀπό φέτος στά σχολεῖα τῆς Ρωσίας τό «Ἀρχιπέλαγος Γκουλάγκ» ἐντάσσεται στό πρόγραμμα διδασκαλίας τῆς δευτεροβάθμιας ἐκπαίδευσης.

K.N.

Στιγμιότυπα τῆς πίστεως τοῦ Γέρου τοῦ Μωρηᾶ

Λίγο πρὶν πέσει ἡ Τριπολιτσά, γίνηκε ἡ μάχη κι ἡ νίκη στό Βαλτέτσι. Σπουδαῖος ἥρωας τῆς μάχης ὁ Κολοκοτρώνης. Ατσαλένια ψυχὴ καὶ γενναῖο κορμί. Εἶχε γίνει ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν Τούρκων.

Ἔστερα ἀπ' τὴ μάχη καὶ τὴ νίκη οἱ Ἕλληνες τό ἔστησαν στό χορὸ καὶ τό γλέντι. Ἦταν καὶ ὁ Κολοκοτρώνης ἄνθρωπος τοῦ ἀγνοῦ ἑλληνικοῦ χοροῦ καὶ τῶν ὁμορφῶν παραδόσεων τῆς ὑπαίθρου. Μά ἐκεῖνη τὴ μέρα ὄχι μόνο δέν πῆρε μέρος στό φαγοπότι, ἀλλὰ καὶ τὸν εἶδαν θυμωμένο καὶ φουρτουνιασμένο. Σπάνια τὸν εἶχαν δεῖ τόσο πολὺ μανιασμένο. Προτοῦ καλά-καλά καταλάβουν τί συμβαίνει, βλέπουν τὸν ἥρωα τῆς νίκης ν' ἀρπάζει ἓνα ἀπ' τ' ἀρνιά πού ψήνονταν καὶ νά τό πετάει μακριὰ λέγοντας:

– Ὠρέ, ξεχάσατε πὼς εἴμαστε χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι; Σήμερα τί μέρα εἶναι καὶ μοῦ στήσατε ψητά; Σήμερα εἶναι Παρασκευή. Οἱ χριστιανοὶ νηστεύουν κάθε Παρασκευή. Μὴ ξεχνάτε, πὼς μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ νικήσαμε. Μὴ μαγαρίζετε λοιπὸν τὴν ἅγια τούτη μέρα. Ἀλλοίμονό μας ἂν δέν σεβόμαστε τὴν πίστη τῶν πατέρων μας!

Αὐτὰ πού εἶπε ὁ Κολοκοτρώνης καὶ πρὸ παντός αὐτό πού ἔκανε, ὅλους τούς δίδαξε.

Κι ἦταν ὁ Κολοκοτρώνης ἄνθρωπος ὄχι μόνο βαθειᾶς πίστεως, ἀλλὰ καὶ μεγάλης ἀγάπης καὶ συμπόνιας. Στὴ μάχη φαινόταν γενναῖος καὶ σκληρός. Μά μέσα του ἔκρυβε λεπτή, εὐαίσθητη ψυχὴ. Συμπονοῦσε τούς ἄλλους. Ἰδιαίτερα συμπαραστεκόταν στὶς οἰκογένειες, πού ὀρφάνευαν ἀπ' τὸν Ἀγῶνα, σ' ὅσους χάνανε κάποιο δικό τους στὴ μάχη. Λίγες μέρες μετὰ τό προηγούμενο ἐπεισόδιο, ἔγινε ἄλλο ἐπεισόδιο, μὲ ἥρωα πάλι τὸν Κολοκοτρώνη. Σάν ἔπεσε ἡ Τριπολιτσά, ἡ πρωτεύουσα τῆς Πελοποννήσου, ἄρχισαν οἱ Ἕλληνες νά πανηγυρίζουν. Ἀντιλαλοῦσε ὁ τόπος μὲ τραγούδια ἑλληνικά, τραγούδια κλέφτικα, δημοτικά, τραγούδια τῆς ἑλληνικῆς λεβεντιᾶς. Ἀνάμεσά τους κι ὁ μεγάλος ἀρχηγός, ὁ Γέρος τοῦ Μωρηᾶ.

Μά ἐκεῖ πού πανηγύριζαν, σάν νά τὸν ἔχασαν τὸν Κολοκοτρώνη.

– Παιδιά, πού 'ναι ὁ Ἀρχηγός; ρώτησε κάποιος. Δέν φαίνεται πουθενά. Ποῦ νά 'ναι;

- Δέν εἶναι; ἀναρωτήθηκαν οἱ ἄλλοι. Καὶ πού πῆγε;
- Δίχως ἄλλο στό σπῆτι κάποιου πονεμένου θά 'χει πάει...

Καὶ πραγματικά. Ὁ Κολοκοτρώνης ἔφυγε τὴν ὥρα πού οἱ ἄλλοι πανηγύριζαν. Χωρὶς νά πεῖ σέ κανέναν τίποτε, πῆρε τ' ἄλογό του καὶ πῆγε στά Λαγκάδια τῆς Γορτυνίας. Πῆγε νά κάνει τό χρέος τῆς ἀγάπης. Πῆγε νά συλλυπηθεῖ τὴ χήρα γυναῖκα τοῦ Θεοδώρου Δεληγιάννη, πού 'χε πεθάνει ἀπ' τίς κακουχίες μέσ' στὴ φυλακὴ τῆς Τριπολιτσᾶς.

Εὐγενικὴ ψυχὴ! Τὴν ὥρα τοῦ πανηγυριοῦ δέν ξεχνοῦσε τίς χήρες καὶ τὰ ὀρφανά. Τέτοια ἐσωτερικὴ, πνευματικὴ καλλιέργεια εἶχαν οἱ πρωτοπόροι τοῦ Ἀγῶνα, οἱ πρωτομάστορες τῆς λευτεριᾶς.

